

Miljøverndepartementet
postmottak@md.dep.no

08.08.2012

Deres referanse: 201101274-/VEF

Vår referanse: 12-404

Høring – utredning om formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon fra Statens kartverk

1. Innledning

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Medlemmer i NJ forplikter seg til å utøve sitt yrke på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet. Vi arbeider for å verne om ytringsfriheten, den redaksjonelle uavhengighet og medlemmenes journalistfaglige interesser.

NJ viser til departementets høringsnotat om hvordan formidlingen av grunnbok- og matrikkelinformasjon fra Statens kartverk bør foregå. **Hovedpoenget i vår høringsuttalelse er at vi mener redaksjonell virksomhet må innlemmes i oppregningen i ny forskrift om avgivelse av eiendomsinformasjon § 4 annet ledd. Dette vil innebære at virksomheter med «utelukkende journalistiske formål», jf. personopplysningsloven § 7, gis nødvendig adgang til «søking for direkte oppslag eller utskrift fra grunnboken med fullt fødselsnummer på hjemmelshaver og saksøkte ved tvangsforretninger, samt kan få alle typer opplysninger fra matrikkelen som ledd i» den redaksjonelle virksomheten.**

2. Eiendomsinformasjon til publikum

Norsk Journalistlag støtter forslaget om at enhver skal få vederlagsfri rett på eiendomsinformasjon på nett. Det samme gjelder understrekningen av at det å ha immaterielle rettigheter, ikke kan brukes til å hindre retten til innsyn i offentlige opplysninger. Tinglysning er en offentlig registrering av en avtale mellom to parter om rettigheter og forpliktelser knyttet til om fast eiendom, og har nettopp til hensikt å gi avtalen rettsvern overfor utenforstående. Tinglyste eiendomsoverdragelser er derfor informasjon som er tilgjengelig for alle.

Norsk presse har publisert tinglyste eiendomsopplysninger i over 80 år, og samfunnsbehovet for slik informasjon er betydelig. Medienes rett til fritt å innhente tilgjengelig eiendomsinformasjon er en del av ytrings- og informasjonsfriheten, jf. Grunnloven § 100 og Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 10.

Som NJ også fremsatte på høringsseminaret 25. juni d.å., savner vi imidlertid i forslaget til ny formidlingskanal en særlig behandling av pressens samfunnsrolle og den journalistiske arbeidsprosess sitt behov for eiendomsinformasjon. I utkast til ny forskrift § 8 henvises det rett nok til personopplysningsloven § 7, om forholdet til ytringsfriheten, der den alminnelige lovgivningen om behandling av personopplysninger hovedsakelig ikke er gjeldende i forhold til journalistisk virksomhet. § 7 har til hensikt å sikre journalisters behov for å samle, bearbeide og presentere personopplysninger. Men det følges ikke opp i forslaget til ny forskrift hvilken rettslig konsekvens henvisningen til denne begrensningen konkret innebærer i praksis. Dette må etter NJs oppfatning uttrykkelig nedtegnes i en fremtidig lovgivning på området.

Hva angår personopplysningsloven § 7 sin konkrete betydning for medienes innhenting og publisering av eiendomsinformasjon, er dette som kjent uttrykkelig drøftet av Personvernemnda i avgjørelsen om Budstikkas eiendomsbase, jf. PVN-2007-03. Her heter det at ikke bare enkeltopplysninger i redaksjonelle artikler om omsatte eiendommer, faller innenfor begrepet «utelukkende journalistiske formål» etter lovens § 7. Også det å lage eiendomsbaser gjennom redaksjonell bearbeidelse med søkbar oversikt over samtlige eiendomsoverdragelser i for eksempel en kommune, er et journalistisk produkt etter bestemmelsen. Som det heter i nemndas vedtak:

«Dette er med andre ord journalistisk bearbeidet materiale for bruk på nett-avisen, på den måten at de rene realopplysninger bearbeides av redaksjonen for å inngå i basen. Redaksjonell bearbeidelse er imidlertid ikke et krav etter loven. Også gjengivelse av rene faktaopplysninger – slik som resultatlister, meritter etc – vil være journalistisk virksomhet, jf PVN-2005-14 (SKAN). Nemnda vil altså ikke sonde mellom redaksjonelle kommentarer og fakta ved tolkningen av § 7.»

Overfor journalister kan eiendomsinformasjonen således ikke sensureres ved kilden. Det er redaktøren i det enkelte medium, og ikke Statens kartverk i henhold til forslaget i utkastet til forskrift § 3 annet ledd, som tar avgjørelse om de redaksjonelle spørsmålene i tråd med mediefridomslova § 4, jf. også Ot.prp. nr. 70 (2004-2005) side 157. Myndighetenes kontrollmulighet kommer først inn ved etterfølgende ansvar, jf. blant annet EU-kommisjonen forslag til nye personvernregler, artikkel 80. Som det heter i Ot.prp. nr. 92 (1998-99) side 107:

«tilsyn med medienes bruk av personopplysninger bør så langt det er forsvarlig av hensyn til personvernet begrenses til et etterfølgende ansvar for det ferdige og publiserte produkt».

Den rettslige konsekvensen av personopplysningsloven § 7, i tilknytning til redaksjonell virksomhet om eiendomsinformasjon, er etter NJs mening at journalister har krav på alle typer opplysninger fra grunnboken og matrikkelen, og skal kunne benytte alle mulige søkerfunksjonaliteter.

3. Personvern

Som en konsekvens av den rettslige redegjørelsen i punkt 2 om personopplysningsloven § 7 sin betydning i tilknytning til journalistisk virksomhet om eiendomsinformasjon, er det etter NJs oppfatning rettslig ukorrekt å begrense pressens søk på personnavn og fødselsnummer, jf. utkastet til ny forskrift i § 2 tredje ledd.

Søk på slike opplysninger er helt avgjørende for at massemediene skal kunne drive den form for redaksjonell virksomhet som bestemmelsen sikrer, jf. PVN-2007-03. Det kan for eksempel dreie seg om journalistikk som gjelder mulige sammenblandinger av roller, eller analyser av historisk eiendomsinformasjon. Fødselsnumre er i dag også journalisters sikreste identifikator for å skille personer med like navn. Vi viser i den sammenheng til rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Finans- og Fornøyingsdepartementet om utveksling av grunndata på personinformasjonsområdet, avgitt 15.06.2007. For eksempel i Finansdepartementets rundskriv av 1994 gis derfor pressen en særlig tilgang til fødselsnumre fra Folkeregisteret i forbindelse med undersøkende journalistisk virksomhet. Begrensinger i pressens søkemuligheter på eiendomsinformasjon vil således være en fare for journalistikkens kvalitet.

4. Konkret lovforslag om redaksjonelle virksomheter

På bakgrunn av vår drøftelse i punkt 2 og 3, mener Norsk Journalistlag at redaksjonell virksomhet må innlemmes i oppregningen i ny forskrift om avgivelse av eiendomsinformasjon § 4 annet ledd. Dette vil innebære at virksomheter med «utelukkende journalistiske formål», jf. personopplysningsloven § 7, gis nødvendig adgang til «søking for direkte oppslag eller utskrift fra grunnboken med fullt fødselsnummer på hjemmelshaver og saksøkte ved tvangsforretninger, samt kan få alle typer opplysninger fra matrikkelen som ledd i» den redaksjonelle virksomheten.

Med vennlig hilsen
for NORSK JOURNALISTLAG

Elin Floberghagen
leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat